

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC

รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ

ด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ

The Development of Massive Open Online Course (MOOC)

Innovation on “Mental Health Enhancement of the Elder with Integrative Techniques for Elderly Caregivers”

สุขอรุณ วงษ์ทิม*

Sukaroon Wongtim*

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี ประเทศไทย 11120

School of Educational Studies, Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand 11120

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ และ 2) ศึกษาประสิทธิผลของการใช้บทเรียนที่พัฒนาขึ้น กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนที่เรียนบทเรียนออนไลน์แบบเปิดรายวิชานี้ ระหว่าง วันที่ 2-12 กันยายน 2564 และทำแบบทดสอบความรู้ครบทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ ก่อน ระหว่าง และหลังเรียน จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ 2) แบบทดสอบผลการเรียนรู้ มีค่าความยากเท่ากับ 0.50 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อ เท่ากับ 0.31-0.36 และ 3) แบบสอบถามออนไลน์ความคิดเห็นต่อบทเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนออนไลน์แบบเปิดรายวิชานี้ เป็นนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต จุดเด่นของบทเรียน เนื้อหาการบูรณาการเทคนิคการส่งเสริมสุขภาพจิตที่มีความหลากหลาย ทำให้ผู้เรียน เข้าใจทักษะและจิตวิทยาสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น สื่อที่ใช้เป็นคลิปวิดีโอที่สั้นกระชับและสาธิตเทคนิคต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติตามได้อย่างมั่นใจ 2) ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีผลคะแนนเรียนรวมเฉลี่ยร้อยละ 92 ผู้เรียนมีความคิดเห็นว่าเป็นบทเรียนที่มีคุณภาพ ทันสมัย และนำไปใช้เพื่อการดูแลผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การส่งเสริมสุขภาพจิต, เทคนิคบูรณาการ, บทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC, ผู้ดูแลผู้สูงอายุ

Corresponding author * Email: sukaroon.won@stou.ac.th

ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

วันที่รับ (received) 10 พ.ค. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ (revised) 6 ก.ย. 2566 วันที่ตอบรับ (accepted) 9 ก.ย. 2566

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop innovative Thai massive open online course for elderly caregivers on the program promoting mental health of older people with integrated techniques, and 2) to study effectiveness of the lessons. The sample was 400 learners who studied this online lesson during 2-12 September 2022. They were examined before, during, and after the course to measure learning outcomes and they also answered the opinion questionnaires. The instruments were 1) Thai massive open online course for elderly caregivers on the program promoting mental health of older people with integrated techniques 2) questionnaire measuring learning results, with difficulty 0.50 and discrimination power 0.31-0.36 and 3) online questionnaire about opinion of this course. Statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test, and factor analysis.

The results of the research were as follows: 1) The online lessons were an innovation for lifelong learning of elderly caregivers. The highlight of the lesson made the learners understand psychology of the elderly and they could choose a variety of care techniques which was appropriate for each elderly person through clips of lectures and demonstrations of various techniques to enable practice and return-demonstration with confidence. 2) The score after learning was higher than before learning with statistical significance at .05 level, and having the total average score of 92%. The learners' opinions showed that this course was good quality, update, and effectiveness for take care their elderly.

Keywords: Innovation, Massive open online course, Elderly caregiver course, Mental health enhancement

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC¹ โดยโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TCU : Thai Cyber University) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในยุค ดิจิทัล^{2,3} จัดขึ้นเพื่อให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย สามารถเรียนรู้ ตลอดชีวิตได้โดยง่ายและไร้ขีดจำกัด โดยไม่มีค่าใช้จ่าย หรือ ข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ และสามารถพัฒนาต่อยอดไป สู่การสร้างอาชีพและรายได้ที่ดีขึ้น รวมถึงการเรียนต่อในระดับ การศึกษาที่สูงขึ้น อันเป็นเป้าหมายในการพัฒนากำลังคน ให้มีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 กำหนดไว้⁴ กอปรกับความต้องการผู้ดูแลผู้สูงอายุมีมากขึ้น เพราะ ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบ ในปี พ.ศ. 2570 และสังคมต้องการให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแล ที่ดีจากผู้ดูแลที่มีความรู้และมีสมรรถนะเหมาะสม จึงเป็นจุดเริ่มต้นความร่วมมือทางวิชาการไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ประชาชน ระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โครงการ มหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (สคช.)

เพื่อพัฒนาหลักสูตรและบทเรียนรายวิชาสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ ที่ทันสมัย ภายใต้การวิจัยและพัฒนาในโครงการหลัก “นวัตกรรมบทเรียนออนไลน์แบบเปิดหลักสูตรการดูแล ผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล”⁵ และโครงการวิจัยย่อยในรายวิชาของ หลักสูตร ให้เป็นทางเลือกในการเข้าสู่อาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ที่ตอบสนองความต้องการของ สังคมผู้สูงอายุได้ในขณะเดียวกัน ประชาชนที่สนใจทั่วไป ก็สามารถ นำองค์ความรู้ในบทเรียนแต่ละรายวิชาจากหลักสูตรที่พัฒนานี้ ไปใช้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว หรือแม้แต่ตัวผู้สูงอายุก็สามารถ ใช้ดูแลตนเองได้ในระดับหนึ่ง โดยการส่งเสริมสุขภาพจิต ของ ผู้สูงอายุเป็นเนื้อหาสาระที่ถูกกำหนดไว้เป็นรายวิชาหนึ่ง ในหลักสูตรที่ต้องพัฒนา ซึ่งเนื้อหาเดิมในหลักสูตรของ คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ. 2563⁶ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้แยกออกมาเป็นการเฉพาะ หากแต่รวมอยู่ในหมวดวิชาการ ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ที่บอกสาเหตุของปัญหา และวิธีสังเกต ผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิต รวมทั้งวิธีส่งเสริมสุขภาพจิต ของผู้สูงอายุในรูปแบบกิจกรรมนันทนาการ เช่น การออกกำลังกาย การร้องเพลง การเต้นรำ การทำงานศิลปะ งานประดิษฐ์ แต่ในความเป็นจริงผู้สูงอายุแต่ละคนมีลักษณะและปัญหา

ที่แตกต่างกัน จึงมีความต้องการผู้ดูแล ที่สามารถตอบสนองตามความต้องการและปัญหาที่มีต่างแบบกันด้วย เช่น ต้องการให้มาเป็นเพื่อนเป็นเลขาส่วนตัว เป็นผู้ช่วยเหลือดูแลการทำกิจวัตรประจำวัน ที่เกิดจากความเสื่อมของร่างกาย หรือการเจ็บป่วยทางกาย และความเปราะบางของจิตใจที่ได้รับผลกระทบจากหลายสาเหตุปัญหา ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุมีความสุข มีกำลังใจ ไม่ท้อแท้ หรือรู้สึกโดดเดี่ยวในการดำเนินชีวิต ซึ่งบางคนในกลุ่มเปราะบาง ถ้าไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การเป็นโรคซึมเศร้า และอาจฆ่าตัวตายในที่สุด⁷ ดังนั้น จากเนื้อหาในหลักสูตรเดิมที่ใช้เพียงการอ่านจากเอกสารในภาพรวมแบบกว้างๆ จึงอาจเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ดูแลที่จะเลือกนำวิธีการหรือเทคนิคใดที่เหมาะสมไปใช้จริง ในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุแต่ละคน อีกทั้ง จากการสำรวจบทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC ที่เปิดสอนอยู่ในปัจจุบันกว่า 600 รายวิชา⁸ ยังไม่พบว่า มีรายวิชาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุอยู่เลย

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา และมีประสบการณ์การทำวิจัยด้านการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้เห็นประเด็นสำคัญของเนื้อหาการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ ในหลักสูตรที่พัฒนาว่า ยังขาดองค์ความรู้ทางด้านเทคนิคและทักษะทางจิตวิทยาที่หลากหลาย ทั้งด้านความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่จะมาช่วยเสริมและสนับสนุนผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพหรือเป็นผู้ดูแลในครอบครัว หรือประชาชนทั่วไปที่สนใจ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริม

สุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุขึ้น โดยบูรณาการเนื้อหาจากแนวคิดจิตบำบัดที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง การรักษาทางจิตสังคม และความสุข 5 มิติสำหรับผู้สูงอายุ ที่เรียนรู้ได้ง่ายผ่านโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน หรือสื่อดิจิทัลต่างๆ ผสมผสานกับการทดลองฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจก่อนนำไปใช้จริง โดยมุ่งหวังว่าบทเรียนในรายวิชานี้ จะเปิดโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคนทุกกลุ่มวัย ด้วยนวัตกรรมการศึกษาแนวใหม่ที่ทันสมัย รวมทั้งสร้างโอกาสเป็นทางเลือกเพิ่มขึ้นในอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนตอบสนองความต้องการของสังคมผู้สูงอายุได้ต่อไป

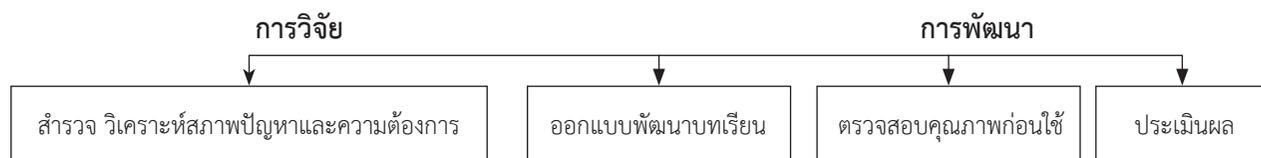
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ

คำถามการวิจัย

การเรียนรู้จากรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุที่พัฒนาจากนวัตกรรมการเรียนออนไลน์แบบเปิด มีผลทำให้ผู้เรียนทุกกลุ่มวัยเกิดการเรียนรู้ และมีทักษะในการดูแลสุขภาพจิตของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นหรือไม่

กรอบแนวคิดการวิจัย/ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดของหลักสูตร จากผลการวิจัยของโครงการหลัก เพื่อนำมากำหนดแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกัน วิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและ

เทคนิคต่างๆ ของการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นเนื้อหาสาระในบทเรียน

ขั้นที่ 2 ออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการ โดยนำแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานมาใช้ร่วมกับ แพลตฟอร์ม Thai MOOC ตั้งแต่การพัฒนาเนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรมการ

เรียนรู้ แบบทดสอบ องค์ประกอบต่างๆ ของรายวิชา และ การวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 3 นำสาระของบทเรียน ที่แก้ไขหลังการตรวจสอบรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิคของ Thai MOOC ให้มีความพร้อมก่อนนำขึ้นระบบจัดการเรียนการสอน เพื่อเปิดสอนให้กับผู้เรียน และเก็บข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนตามระบบ

ขั้นที่ 4 ประเมินประสิทธิผลของการใช้บทเรียนเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้เรียนบทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ ระหว่าง วันที่ 2-12 กันยายน 2564 จำนวน 1,132 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนบทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ ระหว่าง วันที่ 2-12 กันยายน 2564 จำนวน 400 คน โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกเข้าเป็นผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบความรู้ครบ ทั้ง 3 ฉบับ ได้แก่ แบบทดสอบก่อน ระหว่าง และหลังเรียน

ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เรียนในไลน์กลุ่มของหลักสูตร “ผู้ดูแลผู้สูงอายุบนทพบุรี” ที่ลงทะเบียนเรียนบทเรียนออนไลน์ รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ และสมัครใจให้ข้อคิดเห็นต่อบทเรียนออนไลน์รายวิชานี้ ระหว่างวันที่ 2-30 กันยายน 2564

เครื่องมือในการวิจัย และคุณภาพของเครื่องมือ

1. บทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ ที่พัฒนาโดยใช้โมเดลต้นแบบของหลักสูตรแบบ จากโครงการวิจัยหลัก ผสานร่วมกับการออกแบบการเรียนรู้ผ่านบทเรียนออนไลน์แบบเปิด ตามเกณฑ์ของ Thai MOOC

2. แบบทดสอบความรู้ 3 ฉบับ คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย ฉบับละ 20 ข้อ ที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหา 3 บทเรียน ในรายวิชา มีค่าความยากเท่ากับ 0.50 ค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .29

3. แบบสอบถามออนไลน์ในระบบ Thai MOOC

ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน และคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับบทเรียนใน 2 ประเด็น ได้แก่ การได้รับประโยชน์จากการนำความรู้ไปใช้จริง และลักษณะของความต้องการนำความรู้ไปใช้

4. แบบแสดงความคิดเห็นต่อบทเรียนรายวิชาที่พัฒนาขึ้นนี้ เป็นคำถามปลายเปิดในไลน์กลุ่มของหลักสูตร ประกอบด้วยประเด็น จุดเด่นของบทเรียน ความเห็นในภาพรวม และข้อเสนอแนะ

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในส่วนของเนื้อหาบทเรียน แบบทดสอบความรู้ และแบบสอบถาม โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาการปรึกษา ด้านการพยาบาลผู้สูงอายุ และด้านการจัดการเรียนการสอนทางไกล สำหรับแบบทดสอบความรู้ ผ่านการตรวจสอบและรับรองคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านและด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 1 ท่าน

การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการการวิจัยในมนุษย์ สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เลขที่ 17/2563 เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2563 โดยผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทยขอใช้ข้อมูลพื้นฐานและผลคะแนนการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชานี้ ที่ลงทะเบียนเรียนระหว่างวันที่ 2-12 กันยายน 2564 เพื่อการวิจัยและพัฒนาตามโครงการความร่วมมือ รวมทั้งชี้แจงในกลุ่มไลน์ของหลักสูตร “ผู้ดูแลผู้สูงอายุบนทพบุรี” ถึงวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย สิทธิ์ในการเข้าร่วมหรือออกจากโครงการได้ตามความสมัครใจของผู้เรียนรายวิชานี้ โดยการนำเสนอข้อมูลจะเป็นในภาพรวม ไม่มีการระบุชื่อสกุล เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการบทเรียนออนไลน์แบบเปิดแนวใหม่

1) ศึกษาผลการวิจัยของโครงการวิจัยหลัก เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาบทเรียนรายวิชานี้ซึ่งคณะผู้วิจัยประกอบด้วยคณาจารย์ด้านการพยาบาลและทีมสหวิชาชีพ และผู้วิจัยเป็นผู้ร่วมวิจัยอยู่ด้วยที่พบว่า โมเดลการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร “นวัตกรรมบทเรียนออนไลน์แบบเปิดหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล” พัฒนาขึ้นโดยใช้ทฤษฎี

เชิงระบบ และองค์ประกอบที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ ผลของผู้เรียน⁹ ได้แก่ ผู้เรียน วิธีการเรียน และผู้สอน แล้วยังใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning)¹⁰ ที่มีทั้งการทดลองฝึกปฏิบัติและการปฏิบัติแบบเผชิญหน้า แล้วนำมาบูรณาการร่วมกับแพลตฟอร์ม Thai MOOC ซึ่งถือเป็นแนวคิดใหม่ในการพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC และโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาจากต้นแบบหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยมีการพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิดด้วยรูปแบบแนวคิดใหม่นี้เพิ่มอีก จำนวน 14 รายวิชาให้ครอบคลุมทุกศาสตร์วิชาที่จำเป็นสำหรับสังคมผู้สูงอายุในยุคดิจิทัล ซึ่งรวมรายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการอยู่ด้วย

2) ศึกษาสภาพการณ์ปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ด้วยเทคนิคต่างๆ จากเอกสาร งานวิจัย และสื่อออนไลน์ ร่วมกับประสบการณ์การสอนด้านจิตวิทยา การแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา งานบริการวิชาการแก่สังคมของผู้วิจัย เพื่อเตรียมสังเคราะห์เป็นเนื้อหาสาระของบทเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดจิตบำบัดที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง¹¹ ร่วมกับแนวทางการรักษาทางจิตสังคม¹² ผสมกับแนวคิดสุขสงบอันเป็นมิติหนึ่งในความสุข 5 มิติสำหรับผู้สูงอายุ¹³

ระยะที่ 2 ออกแบบพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด นำผลที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1 มาออกแบบและสร้างบทเรียนออนไลน์ตามลำดับ คือ 1) จัดทำบทบรรยายเนื้อหาสาระทางทฤษฎี และสร้างแบบทดสอบ โดยออกแบบให้สอดคล้องกับหลักสูตร มาตรฐานสถาบันการศึกษาและมาตรฐานสมรรถนะวิชาชีพของ สคช. รวมทั้งผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 2) นำบทบรรยายเนื้อหาออกมาออกแบบจัดทำเป็นคลิปวิดีโอที่ประกอบการสอน และการทดลองฝึกปฏิบัติพร้อมกับจัดทำองค์ประกอบอื่นๆ ให้ครบถ้วน ได้แก่ การให้ข้อมูลรายวิชา โครงสร้างบทเนื้อหา แผนจัดการเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล ช่องทางสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง

ระยะที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมและความพร้อมก่อนนำบทเรียนไปใช้

นำสาระการเรียนการสอนจากระยะที่ 2 ให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคนิคของ TCU ตรวจสอบความเหมาะสมและความพร้อม ก่อนนำบทเรียน

รายวิชานี้เข้าสู่ระบบ sand box เพื่อจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนตามขั้นตอนของ Thai MOOC

ระยะที่ 4 ประเมินผลการเรียนรู้และความคิดเห็นของผู้เรียนจากบทเรียน

1) เก็บข้อมูลทั่วไปและความคิดเห็นของผู้เรียนในประเด็นการใช้ประโยชน์จากการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง และลักษณะความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ เก็บจากแบบสอบถามออนไลน์ในระบบในช่วงแนะนำการเรียนของบทเรียน และความคิดเห็นในประเด็น จุดเด่นของบทเรียน ความคิดเห็นในภาพรวมต่อบทเรียน และข้อเสนอแนะเก็บจากคำตอบตามความสมัครใจที่มีการส่งคำถามในไลน์กลุ่มของหลักสูตร

2) เก็บข้อมูลผลการเรียนตามระบบ จากการทำแบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนของผู้เรียน โดยระหว่างเรียนมีกิจกรรมเสริมไม่บังคับและไม่เก็บคะแนน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติการใช้เทคนิคต่างในการดูแลส่งเสริมสุขภาพจิต ให้มีทักษะก่อนนำไปใช้จริงกับผู้สูงอายุ โดยให้ผู้เรียนถ่ายวิดีโอที่สนใจเป็นคลิปสั้นๆ ส่งให้ผู้สอนผ่านช่องทางไลน์กลุ่ม และผู้สอนจะประเมินผลการใช้เทคนิคจากคลิปของผู้เรียนพร้อมให้ข้อเสนอแนะกลับไป

3) ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนราย โดยระบบ sand box จะประมวลผลคะแนนของผู้เรียนแต่ละคนจากการทำแบบทดสอบความรู้ในบทเรียนรายวิชานี้ โดยผู้เรียนจะต้องได้คะแนนรวมทั้งระหว่างเรียนและหลังเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับประกาศนียบัตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย การวิเคราะห์เนื้อหา และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 82.10 ร้อยละ 46.15 มีอายุอยู่ระหว่าง 25-44 ปี และพบว่ามีเยาวชน อายุ 13-17 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.69 ที่สนใจเรียนในหลักสูตรนี้ ในด้านอาชีพพบว่า ร้อยละ 53.85 ทำงานแล้วในภาครัฐและเอกชน และส่วนใหญ่ร้อยละ 75.93 มีการศึกษาในระดับสูง โดยจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี

หรืออยู่ระหว่างเรียน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับผู้จบระดับปริญญาโท หรืออยู่ระหว่างเรียน รวมทั้งยังมีผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาเอก ร้อยละ 2.56

2. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ

2.1 ประเภทของบทเรียน บทเรียนออนไลน์ รายวิชานี้ พัฒนาจากโดยโมเดลของหลักสูตรในโครงการวิจัยหลัก จัดในลักษณะการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blending learning) ที่เรียนทั้งภาคทฤษฎีออนไลน์และการทดลองฝึกปฏิบัติ เพื่อให้มีทักษะเมื่อนำไปใช้จริงกับผู้สูงอายุ ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมใหม่ในการออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด ตัวบทเรียนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกเพศและกลุ่มวัยมีโอกาสเข้าเรียนได้สะดวกโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และยืดหยุ่นได้ตามความพร้อม ผ่านโทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟนที่สามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา และย้อนกลับไปทบทวนได้ใหม่ตลอดเวลา พร้อมกับการประเมินผลการเรียน และได้รับประกาศนียบัตรออนไลน์ทันทีที่เรียนจบผ่านเกณฑ์

2.2 สารของบทเรียน ประกอบด้วย 5 ชั่วโมง การเรียนรู้ รหัสรายวิชา คือ STOU 024 เนื้อหาบทเรียนแบ่งเป็น 3 บท ตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) ได้แก่ บทที่ 1 แนวคิดการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคบูรณาการ บทที่ 2 เทคนิคทางจิตวิทยาการปรึกษาเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ บทที่ 3 เทคนิคและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ จัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นตามความพร้อมของผู้เรียนเป็นเวลา 6 สัปดาห์ตลอดช่วงหลักสูตร โดยใช้สื่อหลักเป็นคลิปวิดีโอที่คัดสรรมาประกอบ การบรรยายเนื้อหาและการสาธิตเทคนิคต่างๆ ให้ทดลองทำตามจำนวน 25 คลิป ความยาวคลิปละประมาณ 10 นาที รวมความยาว 209 นาที ร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ อีกตามเวลาการเรียนรู้อีกสิ้น 300 นาที ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและเลือกใช้เทคนิคในการดูแลสุขภาพจิตของผู้สูงอายุได้อย่าง

เหมาะสม อันนำไปสู่ความรู้สึกเป็นมิตร อบอุ่น ปลอดภัย และไว้วางใจที่จะทำให้ผู้สูงอายุให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือในลักษณะอื่นต่อไป

2.3 วิธีการเรียน โดยก่อนเรียนจะมีคลิปแนะนำรายวิชาและวิธีการเรียน จากนั้นผู้เรียนจะเข้าสู่บทเรียนเพื่อเรียนรู้ตามขั้นตอนที่ออกแบบไว้ และหลังการเรียนแต่ละบทเรียนจะมีกิจกรรมให้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน หรือเป็นการซักถามปัญหาของแต่ละบทเรียนกับผู้สอนผ่านช่องทางการสื่อสารที่กำหนด เช่น face book, e-mail, chat line แต่ส่วนใหญ่ผู้เรียนจะใช้การพูดคุยผ่านไลน์กลุ่มของหลักสูตร “ผู้ดูแลผู้สูงอายุบนทพรี” ที่สะดวกรวดเร็วกว่า

2.4 การประเมินผลการเรียน โดยการทำแบบทดสอบความรู้ ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จำนวน ฉบับละ 20 ข้อ การทดสอบความรู้ก่อนเรียนจะไม่เก็บคะแนน การทำแบบทดสอบความรู้ระหว่างเรียนในแต่ละท้ายบทเรียน จะมีคะแนนเก็บร้อยละ 60 และเมื่อเรียนครบทั้ง 3 บทเรียนแล้วจะให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อเก็บคะแนนร้อยละ 40 การประเมินผลจะใช้คะแนนแบบทดสอบระหว่างเรียน และหลังเรียนของผู้เรียน ที่ต้องรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 (กำหนดสูงกว่าร้อยละ 60 ของรายวิชาทั่วไป เนื่องจากเป็นรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลชีวิตและจิตใจของมนุษย์) จึงถือว่าผ่านเกณฑ์เพื่อรับประกาศนียบัตร ที่ผู้เรียนสามารถพิมพ์ได้เองจากในระบบทันที

3. ผลการศึกษาประสิทธิผลของการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ

3.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนบทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุด้วยเทคนิคแบบบูรณาการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ของผู้เรียนก่อนเรียนและหลังเรียน (n = 400)

การทดสอบ	n	M	S.D.	t	df	p
ก่อนเรียน	400	0.63	0.04	28.493	399	.000*
หลังเรียน	400	0.92	0.63			

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ $63 + 0.04$ และคะแนนหลังเรียนเฉลี่ยร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ $92 + 0.63$ ซึ่งร้อยละเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนที่ได้นี้เกินเกณฑ์ขั้นต่ำของการประเมินที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนการทดสอบทั้งสองครั้ง พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

3.2 ผลการแสดงความคิดเห็นต่อบทเรียนออนไลน์แบบเปิดรายวิชานี้ พบว่า ผู้เรียนระบุถึงการได้รับประโยชน์จากการนำความรู้ไปปฏิบัติจริง ร้อยละ 89.75 โดยผู้เรียนร้อยละ 87.18 ต้องการนำความรู้ไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว ร้อยละ 56.14 ต้องการไว้ใช้ดูแลตนเองที่น่าสนใจและควรติดตามต่อไป คือ มีถึงร้อยละ 30.77 ระบุว่า จะนำไปพัฒนาอาชีพของตนเอง (Upskill) ที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุอยู่แล้ว และร้อยละ 2.56 จะนำไปเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพใหม่ในการดูแลผู้สูงอายุ (New skill) ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้เรียนให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรต้องเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มีอาชีพเป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุอยู่แล้ว เห็นประโยชน์ในการเรียนรายวิชานี้เพิ่มมากขึ้น เพราะได้รับทั้งการเพิ่มความรู้ทักษะ และสมรรถนะ ที่สามารถนำไปสอบขึ้นทะเบียนวิชาชีพกับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (สคช.) เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการประกอบอาชีพ และเป็นโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

ในด้านจุดเด่นของบทเรียนนี้ผู้เรียนให้ความเห็นว่าเป็นการเรียนการสอนที่ดีและมีคุณภาพ เข้าถึงได้ง่ายจากโทรศัพท์มือถือ เรียนได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง เสี่ยงต่อโรคโควิด-19 และมลพิษต่างๆ เนื้อหาที่เรียนผ่านสื่อคลิปวิดีโอทำให้อ่านง่ายจดจำและวิธีการดูแลผู้สูงอายุที่มีความหลากหลาย และเข้าใจวิธีการที่จะดูแลผู้สูงอายุได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นการป้องกันปัญหาด้านสุขภาพจิตที่ตรงจุด มีวิธีการที่ง่ายให้เลือกใช้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งการใช้คำพูด การรับฟัง และการร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละคน และยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตของตนเองได้อย่างดี ซึ่งมีผู้ตอบบางคนได้นำหลายเทคนิคไปใช้ในการดูแลพ่อแม่ของตนเองแล้ว และยังปรับใช้ได้กับสมาชิกในครอบครัวได้ โดยมีผู้ตอบรายหนึ่งได้กล่าวถึงการนำเทคนิคการพูดคุยและรับฟัง ไปใช้ดูแลน้องภรรยาที่ป่วยเป็นโรคสมองเสื่อม โดยปรับเปลี่ยนวิธีการพูดคุยด้วยน้ำเสียงอ่อนโยน และไม่บังคับผู้ป่วยให้ทำตามในทุกเรื่องเช่นแต่ก่อน แต่ใช้การปลอบโยนและ

ให้รางวัลแทน ผลที่ได้คือ ผู้ป่วยให้ความร่วมมือดีขึ้น ทำให้การดูแลมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันในครอบครัวอย่างมีความสุขมากขึ้น ผู้ป่วยมีความมั่นใจ มีอารมณ์แจ่มใส รู้จักวิธีการคลายเครียด สะท้อนได้จากการหัวเราะ ช่วยเหลือตนเองเพิ่มขึ้น และปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ดูแลได้ดีขึ้น

ในด้านภาพรวมต่อบทเรียนรายวิชานี้ ผู้เรียนให้ความเห็นว่า พอใจต่อรูปแบบการเรียนที่ง่าย สะดวก สามารถดูคลิปเพื่อทบทวนได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการ เนื้อหาวิชามีความครบถ้วน มีการยกตัวอย่างประกอบจากคลิป มีการสาธิตการใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ ทำให้เข้าใจวิธีการใช้ในแต่ละเทคนิคได้ดีขึ้น และการให้ผู้เรียนส่งคลิปฝึกปฏิบัติกลับมาให้ผู้สอนตรวจให้คำแนะนำยิ่งทำให้เกิดความมั่นใจในการนำไปใช้กับผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยที่ตนเองดูแลให้เหมาะสมกับแต่ละคน ทั้งกับผู้ที่มีอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ และผู้ที่ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว พร้อมยังระบุอีกด้วยว่า นอกจากจะใช้เองได้จริงแล้ว ยังสามารถไปแนะนำให้ผู้อื่นนำไปใช้ดูแลผู้สูงอายุในต่างครอบครัวได้อีกด้วย ในส่วนของแบบทดสอบทั้งหมดของบทเรียนนี้ ผู้เรียนตอบว่ามีความเหมาะสม อ่านเข้าใจง่าย ตั้งคำถามตรงกับเนื้อหาที่บรรยาย ไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป นอกจากนี้ ผู้เรียนได้เสนอแนะให้ทำเนื้อหาขยายเพิ่มในการดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุในเรื่องอื่นๆ อีก เช่น การใช้ดนตรีบำบัด การร่วมทำกิจกรรมออกกำลังกายกับผู้สูงอายุอย่างถูกต้อง รวมทั้งนำเทคนิคต่างๆ มาจัดทำเป็นหนังสือที่มีเรื่องราวรวบยอดเข้าใจง่ายชวนติดตาม

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุ ทั้งประเภทบทเรียน การบริหารจัดการ การเรียน สารบทเรียน วิธีการเรียน และการประเมิน ถือเป็นนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลที่เหมาะสมแม้กับผู้สูงอายุตามผลการศึกษา¹⁴ แล้วยังผสมผสานกับการเรียนรู้แนวใหม่ ที่ให้มีการทดลองฝึกปฏิบัติมาใช้ในบทเรียน รายวิชานี้ โดยเนื้อหาของบทเรียนสอดคล้องกับทักษะอาชีพและการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบันตามกรอบทิศทางการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ที่สุทธิดรรณตันติธรรณวงศ์¹⁵ ระบุถึงการออกแบบการเรียน การสอนที่ช่วย

ให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็น โดยใช้กลยุทธ์การสอนและสื่อดิจิทัลที่หลากหลาย ที่ทำให้จดจำได้มากกว่าการบรรยายเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เกิดจากการลงมือทำและนำไปปฏิบัติจริงได้ โดยเฉพาะการสอนเทคนิคการดูแลแบบต่างๆ ในการดูแลผู้สูงอายุด้วยคลิปวิดีโอออนไลน์แบบสั้นๆ ที่นำมาผนวกกับการสาธิตหรือการจำลองสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการนำความรู้ไปใช้จริงกับการดูแลผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยในครอบครัว แล้วเกิดผลลัพธ์ที่ดีตามมาตามคำบอกเล่าของผู้เรียน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการศึกษาของ วณิชชา พิงชมพู และคณะ¹⁶ ที่พบว่า การใช้คลิปในการสอนวิชาที่เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุมีความเหมาะสม เพราะผู้เรียนจำเป็นต้องเห็นภาพประกอบการเรียน เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง

2. การศึกษาประสิทธิผลของการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเปิด รายวิชาการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ ด้วยเทคนิคแบบบูรณาการพบว่า คะแนนเฉลี่ยการเรียนรู้หลังเรียนเพิ่มขึ้นกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอัจฉรา ปุราคม¹⁷ อันเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์นี้มีการพัฒนาขึ้นตามกระบวนการอย่างมีคุณภาพและเหมาะสม เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ ส่งผลให้คะแนนการเรียนรู้หลังเรียนสูงเฉลี่ยถึงร้อยละ 92 เกินกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของการประเมินที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เรียนที่ระบุว่า เนื้อหาวิชา มีความครบถ้วน แบบทดสอบของบทเรียนมีความเหมาะสม อ่านเข้าใจง่าย ตั้งคำถามได้ตรงกับเนื้อหา ไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป นอกจากนั้นการใช้คลิปวิดีโอเป็นสื่อการสอน ทำให้เข้าใจวิธีการใช้ในแต่ละเทคนิคได้ดีขึ้น และการให้ผู้เรียนส่งคลิปทดลองฝึกปฏิบัติกลับมาให้ผู้สอนตรวจให้คำแนะนำ ยิ่งทำให้เกิดความมั่นใจในการนำไปใช้กับผู้สูงอายุ หรือผู้ป่วยที่ตนเองดูแลได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีผู้เรียนที่เป็นนักเรียนนักศึกษา โดยพบอายุน้อยที่สุดเพียง 13 ปี และเป็นเพศชายจำนวนหนึ่ง ซึ่งเห็นได้ว่าคนที่อายุยังน้อยก็สนใจเรียนเรื่องของการดูแลสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ เพราะอาจจำเป็นต้องใช้ในการดูแลคนสูงอายุในครอบครัว และการดูแลไม่ควรจำกัดอยู่เพียงในเพศหญิงเท่านั้น เพศชายก็

สามารถทำได้เช่นกัน ดังนั้น จึงควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในทุกช่องทาง ให้ผู้ที่สนใจทุกเพศและกลุ่มวัย ได้เห็นประโยชน์และสมัครเข้าเรียนบทเรียนออนไลน์แบบเปิดสำหรับผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนี้

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนและการอบรมด้านการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ ทั้งในสถาบันการศึกษาและในหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุที่ใช้ในปัจจุบัน พบว่านอกจากเนื้อหาจะมีจำนวนมาก และรวมอยู่กับหมวดต่างๆ ในเอกสารการเรียนการสอนหรือการอบรมแล้ว ยังไม่พบเนื้อหาการบูรณาการเทคนิค หรือทักษะในการส่งเสริมสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุ ที่พร้อมเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักและสะดวกในการใช้ นอกเหนือจากที่ดำเนินการแล้วในบทเรียนออนไลน์แบบเปิดรายวิชานี้ ดังนั้น จึงควรเพิ่มช่องทางเผยแพร่การนำเทคนิคแบบบูรณาการในการส่งเสริมสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อแนะนำการวิธีใช้แต่ละเทคนิคอย่างถูกต้อง โดยจัดทำเป็นคู่มือประกอบ หรือแผ่นพับ ที่สะดวกและเหมาะสมกับผู้สนใจเรียนรู้ที่ไม่มีโทรศัพท์มือถือใช้ ได้มีโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้นี้ด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยทำวิจัยในครั้งต่อไป

จากผลการสำรวจฐานข้อมูลบทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC ที่เปิดสอนในปัจจุบันยังไม่มีรายวิชาที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิต หรือการส่งเสริมสุขภาพจิตผู้สูงอายุ นอกจากรายวิชานี้ และยังเป็นบทเรียนที่มีชั่วโมงการเรียนรู้เพียง 5 ชั่วโมงเท่านั้น ซึ่งองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาผู้สูงอายุนั้นยังมีเนื้อหาที่น่าสนใจอีกมาก เช่น การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะซึมเศร้า ฯลฯ จึงควรนำมาพัฒนาเป็นบทเรียนออนไลน์แบบเปิด Thai MOOC เพิ่มมากขึ้น

References

1. Charochinee Chaimin. MOOC: Lifelong learning in the 21st century. Journal of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University.2019;1(1):46-70. (in Thai)
2. Taylor RW. Pros and cons of online learning - a faculty perspective. Journal of European Industrial Training. 2002;26(1):24-37.
3. Clarke T, Hermens A. Corporate developments and strategic alliances in e-learning. Education Training. 2001;43(4):256-67.

4. Office of the Education Council. Ministry of Education. Thai Education Master Plan 2017-2036. Prigwhangraphics Printing Co., Ltd. 2017. (in Thai)
5. Siritarungsri B. The development of a model curriculum for elderly caregivers in the digital age. The complete report presents the Thai Cyber University Project. Thai Cyber University. 2020.1-31. (in Thai)
6. Department of Health Service Support. Handbook for caregivers of the elderly or dependent. Vinai Printing House. 1966 Co.,Ltd. 2016.
7. Wongpanarak N, Chaleoykitti S, Depression: a significant mental health problem of elderly, Journal of The Royal Thai Army Nurses. 2014;25(3):24-31. (in Thai)
8. Office of Permanent Secretary. Thailand MOOC Directory. Thail MOOC. 2020.
9. Lalima, Kiran Lata Dangwal. Blended learning: An innovative approach. Universal Journal of Educational Research, 2017.5(1), 129 -36.
10. Thongkhamrod R. Unilt 4 Psychological Therapy. Mental health and psychiatric nursing: Concept and process of nursing. Sukhothai Thammathirat Open University Printing, Nonthaburi. 2018.106-8. (in Thai)
11. Rangsikachi P. Chapter 28 Psychiatric in elderly. Psychiatry. Second Edition. Klungnana Printpress KhonKaen.2017.452-60. (in Thai)
12. Department of Mental Health, Ministry of Public Health. The 5-D happiness guide for seniors (revised edition). The Agricultural Co-operative Federation of Thailand Printing Co.,Ltd. 2015. 1-102. (in Thai)
13. Siritarungsri B. The management of online learning and teaching: towards the professional standards framework for teaching and supporting learning in higher education. The Journal of Chulabhorn Royal Academy. E-Journal. 2020;2(3):1-17.(in Thai)
14. Soykeree T, Purakom A. Development of innovation digital learning with lifelong learning model for the elderly. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 2019;12(4): 414-30. (in Thai)
15. Tuntirojanawong. S. A direction of educational management in the 21st century. Veridian E-Journal, Silpakorn University. 2017;10(2): 2843-54. (in Thai)
16. Purakom A. Development of an online health learning package based on health. Journal of Education Research Faculty of Education, Srinakharinwirot University. 2022;17(1):300-11. (in Thai)
17. Pungchompoo W, Suwankruhasn N, Saengrut B. Developing of innovation in nursing education: a massive open online course (MOOC) in gerontological nursing, Nursing Journal Chiang Mai University. 2017;44(2):103-10. (in Thai)